

Peter Seeberg HULLET

1 påstand. 40
deri
vil styre
gi.

45
mmer du er
fri.

50

55
nellem klas-
serne,
masserne.

(1961)

For nogen tid siden sagde Graves, vor
arbejdsformand, til os, at han havde et
ekstra fint arbejde til os, som ingen nogen
5 sinde havde haft bedre, og som ingen
skulle komme at klage over. Jeg vil ikke
påstå, at vi var særligt trygge ved disse
lovprisninger, det drejede sig vel simpelt-
hen om det værste møjarbejde, der
10 kunne opdrives i syv miles omkreds.

Vi kørte af sted i en åben jeep, ud til
forstæderne, ud til de store pladser, hvor
kranerne står og hiver det ene hus efter
det andet op fra lastbilerne. Her stand-
15 sede køretøjet og vi sprang af og gik ind
over marken.

»Kom så, gutter,« sagde Graves med
sin gamle modstandsbevægelsesgemyt-
lighed, som jeg ikke kan fordrage.

20 Vi luntede efter så langsomt vi kunne,
for at han ikke skulle tro, at vi var særligt
varme på tjansen.

»Go ahead,« sagde han så og svang
med sin højre hammer, det absolut værste
25 han kan finde på at sige for mig, men han
gentog, det dumme dyr, »go ahead, grav
et hul.«

Han pegede meget bestemt på jorden,
så der ikke kunne være tvivl om, hvor
30 hullet skulle være, og så pludselig tog
fanden ved ham og han fløj af sted til det
rådne køretøj.

Der stod vi.

Dagens første dårlige vittighed faldt,
35 jeg skal ikke gentage den, vi sprang den
alle sammen over og begyndte at grave
med ryggen til hinanden, tog smukt græs-
tørven af og lagde den i pæne dynger,
fjernede overjorden og kørte den sammen
40 og så begyndte vi at grave os nedad i et
hul, der var omkring seks gange seks me-
ter, så der var nok at bestille til os alle
otte.

I løbet af de første morgentimer, der
45 havde deres normale afbrydelser af

næsepudsninger og pibestopninger, gra-
vede vi os selv ned, så vi stod under jor-
den til midt på brystet.

Efter frokost sagde Tape, at han var
sikker på, at hullet ikke skulle være dy- 50
bere. Absolut sikker. Der var ingen grund
til, at det skulle være dybere. I hvert fald
var der jo ingen grund til at grave det
dybere, hvis det ikke skulle være det. Det
var bedre at vente og se, til Graves kom 55
tilbage og gav ordentlig besked.

Hertil svarede Gringo, at han var sik-
ker på, at hullet skulle være dybere, for
aldrig i sine dage havde han set så stort et
hul, der gik så lidt nedad. Ganske vist 60
anede han ikke noget om, hvad der skulle
være der, men da det var Graves, der
havde med det at gøre, ville han bedst tro,
at det var en nedadvendt skyskraber, der
skulle puttes derned. 65

Nu sagde Drain, at vi jo egentlig ikke
vidste, hvor stort hullet skulle være, men
hvis det skulle være så stort, som vi havde
gjort det, så ville han mene, at der ikke
kunne være tvivl om, at hullet skulle være 70
meget dybere, ellers ville Graves have
givet meget klar besked derom, eller også
ville han være kommet meget hurtigt til-
bage, for han var en mand, der ikke lod
nogen sidde og vente, ejheller yndede han 75
spildt arbejde.

Jeg sagde nu, at jeg ikke var helt over-
bevist om, at hullet skulle have været slet
så stort, jeg ville, hvis jeg havde haft no-
get at sige, have gjort det nogle meter 80
mindre. I så fald kunne vi have sparet
nogle meter i dybden, eftersom alle for-
nuftige mennesker øjensynligt var enige
om, at jo større et hul var, des dybere
skulle det også være. 85

Jess, der er min specielle ven og mod-
siger, spurgte mig nu, ganske privat,
sagde han på sin skærende måde, hvor-
dan jeg kunne vide noget om, at alle for-

nuftige mennesker mente, at store huller skulle være dybe, da han netop havde den opfattelse, at meget store huller skulle være meget flade, fordi, sagde Jess, ellers 5 bliver de alt for store i det hele taget.

Vi gik nu atter til arbejdet og gravede os en meter eller så nedad, hvorved vi efterhånden fik besvær med at kaste jorden op. Dette satte gang i diskussionen om 10 hensigten med det hele. Her delte vi os klart i et parti med to-tredjedels majoritet og et mindretal, hvoraf de første holdt på, at vi var i færd med at grave grunden ud til en kælder til et hus. Ja, flertallet var allerede langt henne i diskussioner om, hvem 15 der skulle bo i huset, hvilke elskerinder han havde, hvilke lastefuldheder, han var i besiddelse af sammen med dem, og hvilken mægtighed han havde pr. døgn, pr. 20 uge, pr. måned, pr. år og ved ekstraordinære lejligheder, som er det emne, der almindeligvis interesserer os mest. Jeg, som hørte til mindretallet mente, at det drejede sig om en ny bunkers, for jeg 25 havde fornylig læst i avisen, at regeringen vist nok, såfremt det viste sig at være hensigtsmæssigt, hvad man ikke kunne vide endnu, ville bygge nogle små smarte tyvemands beskyttelsesrum rundt om i de 30 nye bebyggelser. Det var et af dem, vi var i gang med, og det var derfor Graves var gået sin vej, fordi han var bange for ikke at kunne holde tæt med, hvad han vidste, og det var selvfølgelig en hemmelighed.

35 Jess, der er den skrappeste grønskoling, der endnu har fået lov til at gå på to ben, sagde, at det hele ingenting var til, og han så ud som om det var ham aldeles flintrende ligegyldigt.

40 Nu sagde den gamle mand Herbert, at han ikke kunne fordrage at være til grin, så hvis der var flere, der troede, at det var det, der var meningen med det hele, så skred han på stedet, og så var han i øvrigt 45 færdig med Graves.

»Jeg er ikke sikker på det,« sagde den lille Drain, »Graves kunne aldrig finde på

den slags ting. Jeg tror, du kan være ganske rolig, Herbert. Hvorfor i alverden 50 skulle han finde på at holde os for nar. Det koster penge. Han smider ikke penge ud til ingen nytte.«

Dermed var Herbert beroliget og gav sig til at arbejde videre, men ud på eftermiddagen, hvor vi var så dybt nede, at vi 55 måtte lave trappe for at få jorden op, og hvor der stod en mand på hver trappe, var det Drain, der begyndte, fordi han stod nederst.

Han sagde, at han ikke rigtig kunne 60 forstå, hvorfor hullet skulle være så dybt. Han syntes, at det var tilstrækkeligt dybt.

Nu gik alle vi, der på det tidspunkt kørte jord væk i trillebørene, hen til kanterne og så sammen med dem, der stod på 65 trapperne, ned i hullet og ned på Drain, der stod dybest nede. Også jeg fandt, at hullet var tilstrækkelig dybt. Ja, der var i denne sag så stor en samstemmighed, at den blotte tavshed virkede som et ekko af 70 Drains erklæring. Hullet var dybt nok, det kunne ikke være muligt, at det skulle være dybere.

Graves kom ikke mere den dag, og han var der heller ikke næste morgen, så vi 75 blev enige om, at hullet nok alligevel skulle være dybere, og inden frokost havde pumpen pumpet tørt, afstivningerne var gennemprøvet, nye brædder var kørt til af en lastvogn, og vi var på vej 80 nedad, langsomt, fordi vi var så få og der måtte seks mand til at skovle jorden fra trappe til trappe, mens den syvende kørte jorden bort i trillebør.

»Det er ikke rimeligt,« sagde Herbert, 85 »ikke med håndkraft, jeg ville ikke sige noget til det hul, hvis det blev gjort med maskiner, men ikke med mennesker.«

»Jeg sagde det til at begynde med,« sagde Tape, »det var mig, der begyndte at 90 advare, men nu siger jeg ikke noget mere. I har selv været ude om det. Da jeg sagde, at det var dybt nok, da var det dybt nok.«

»Langtfra dybt nok,« sagde Gringo,

være gan-
i alverden
or nar. Det 50
e penge ud

get og gav
d på efter-
nede, at vi 55
den op, og
trappe, var
i han stod

gtig kunne 60
re så dybt.
eligt dybt.
tidspunkt
nen til kan-
der stod på 65
l på Drain,
g fandt, at
a, der var i
mighed, at
n et ekko af 70
dybt nok,
t det skulle

dag, og han
rgen, så vi 75
k alligevel
en frokost
, afstivnin-
e brædder
i var på vej 80
så få og der
e jorden fra
vende kørte

de Herbert, 85
le ikke sige
v gjort med
nesker.«
nde med,«
begyndte at 90
noget mere.
a jeg sagde,
dybt nok.«
de Gringo,

»jeg husker det meget godt. Men hvis du
bilder dig ind, at du er sådan en ekspert på
huller, hvorfor kunne du så ikke have sagt
til, da det virkelig var dybt nok. Kan du
5 måske sige, om det er dybt nok nu?«

»Nu er det for dybt,« sagde Tape, »alt
for dybt.«

»Nej,« sagde Jess.

»Jo,« sagde jeg.

10 »Der skal fyldes mindst seks meter i,«
sagde Tape.

»Der skal bare graves,« sagde Jess.

»Nå,« sagde jeg.

15 »Måske seksenhalv,« sagde Tape og
lagde hovedet på skrå, »måske sekstre-
kvart.«

»Vrøvl,« sagde Gringo.

20 »Ved I, hvad det er,« sagde Down,
»det er et hul til at spytte i, og så gik han
hen til kanten og spyttede fra sin trappe
lige ned ved siden af Drain.

»Eller til at kneppe i,« sagde Gringo.

25 Nu stod vi der med det store hul og
vidste ikke, om vi skulle gøre det dybere
eller vi skulle kaste det til igen.

»Jeg er alligevel ikke sikker på, at det er
rigtigt at kaste det til igen,« sagde Her-
bert, der jo var den ældste og mest er-
farne, »det er trods alt et hul, ikke sandt,
30 og før Graves har set det, er der jo ingen
grund til at fylde det. Det er jo muligt, at
det skal være dybere, selv om jeg ikke
forstår hvorfor.«

»Meget dybere,« sagde Jess.

35 Vi måtte nu bære jorden op i spande fra
hånd til hånd.

40 Det var ingen rimelig arbejdsform,
sagde Herbert, men vi fik jo vores løn, så
vi kunne i grunden være ligeglade med,
hvor tosset det gik til.

45 »Nej,« sagde Wales, »det er det, vi
ikke kan være ligeglade med, det er det,
der er galt ved det hele; hvis det hele
havde været planlagt anderledes, hvis vi
havde vidst, hvad vi gik i gang med, hvis
vi havde fået tegninger, eller hvis Graves
havde sat os ind i sagerne, så kunne vi

med vor praktiske erfaring have forklaret
ham, at den måde ville vi ikke arbejde på,
det skulle gøres anderledes. Nu holder vi 50
op, til Graves kommer.«

»Og hvis han ikke kommer,« sagde
Jess.

»Han kommer,« sagde Drain.

»Nej,« sagde Jess. 55

»Hvorfor skulle han ikke komme?«

»Der er jo ingen grund til det,« sagde
Jess, »han har sat os i gang.«

»Jamen, han har jo ikke sagt os, hvor
dybt hullet skulle være,« sagde Drain, 60
»det vil han gøre, det er jeg sikker på.«

»Han kommer ikke,« sagde Jess.

»Hvad er det I skændes om,« sagde
Gringo.

»Jess siger, at Graves ikke kommer.« 65

»Vrøvl,« sagde Gringo.

Alle sagde vrøvl.

»Der kan du bare høre,« sagde jeg til
Jess.

»Skal vi gå i gang med arbejdet,« sagde 70
han.

»Vil du arbejde, som ikke regner med,
at Graves kommer og siger, hvor dybt
hullet skal være?« sagde Drain.

Jess grinede. 75

»Det er jo ulogisk,« sagde Drain.

»Nå,« sagde Jess.

80 Nu kom Graves heller ikke den dag og
heller ikke den næste morgen, men vi tog
fat med pumpen og afstivningen og kom i
gang igen, men det gik meget langsomt.

»Graves må have meget travlt,« sagde
Drain op på formiddagen.

85 »Ja, meget,« sagde Jess, »kan du ikke
efterhånden arbejde for arbejdets skyld?«

»Det har ikke noget med den sag at
gøre,« sagde Drain.

»Jo,« sagde Jess.

90 Vi sad og hang omkring skurbordet ved
frokosten.

»Fejlen er, at vi ikke gravede hullet
endnu større,« sagde Jess desperat, »så
kunne vi have gravet det endnu dybere,
og så ville vi ikke have været så utålmo-

dige efter at få at vide, om Graves blæser os et langt stykke eller ej.«

»Nå, er du også kommet på det hold,« sagde jeg til Jess.

5 »Nej,« sagde han, »men jeres forkludretthed virker ind på mig. Jeg er tilfreds med tingene som de er, men I kan ikke lade mig være i fred. Jeg beder jer jo ikke om noget.«

10 »Vi kunne spørge én af ingeniørerne,« sagde Wales, »hvad det er for en fordømt dårligt planlagt opgave, vi er blevet sat på.«

15 »Ingen af ingeniørerne er hjemme nogen sinde,« sagde Gringo.

»Vi kunne klage til fagforeningen.«

»Hvad rager det fagforeningen, der er jo ikke noget i vejen med jobbet, du bestemmer jo selv tempoet.«

20 »Men arbejdstilsynet må vel have et lille ord at skulle have sagt,« sagde Wales, »hvad?«

»Nej,« sagde Tape, »de når aldrig herud, de bliver forhindret af en frokost undervejs.«

25 »Nogen ret må vi da have,« sagde Wales.

»Vi kan jo bare gå vores vej,« sagde Jess.

30 »Gå vores vej,« sagde Drain, »men det er der jo slet ingen grund til.«

»Så kan vi sætte os på kanten og se på hullet,« sagde Jess, »lade det fyldes med vand og kaste en fiskesnøre ud, invitere piger herhen og lade dem se det hul, vi har gravet, og tage dem om livet. Det er til-
35 ladt.«

»Det kunne blive en køn historie,« sagde Drain.

40 »Hvad var det i grunden, Graves sagde,« sagde Herbert.

»Grav et hul,« sagde Gringo.

»Men han pegede ikke dér, hvor vi har gravet,« sagde Herbert.

45 »Jo,« sagde jeg.

»Nej,« sagde Herbert, »han pegede længere ovre i den retning.«

»Det kan der være noget om,« sagde Drain.

»Jeg er lige ved at tro, at der er noget i
50 det, Herbert siger,« sagde Gringo.

»Måske,« sagde Tape.

»Nej,« sagde Jess.

»Hvad ved du om det,« sagde Tape.

Nu gik vi rundt og prøvede at finde ud
55 af, hvor vi havde stået henne, da vi var kommet over marken sammen med Graves og havde stået omkring ham og hørt ham sige »grav et hul« og pege ned. Netop det sted, vi havde stået, lå midt ude i
60 den tomme luft, men vi prøvede nu at forestille os, hvordan det var da vi stod der, og hvorledes vi stod der, og hvorledes han pegede, om han pegede lige ned, lige ud, eller hvor meget skråt nedad.
65 Mærkeligt nok kunne ingen af os huske helt bestemt, om Graves havde peget med højre eller venstre hånd, men pludselig erklærede Tape, at Graves var kejthåndet, så han måtte ubetinget have peget
70 med venstre hånd, men her var alle mod alle, nogle påstod, at Graves var kejthåndet, andre sagde, at han kun brugte højre hånd, mens Drain mente, at Graves
75 havde trænet sig til at bruge begge hænder lige godt. Jess sagde, at Graves efter hans mening havde peget med noget helt andet, der var meget bedre at pege med.

Skønt vi ikke var ganske sikre på, hvor vi havde stået henne, eller hvorledes
80 Graves havde peget, eller hvilken hånd han havde peget med, blev vi enige om at kaste hullet til og begynde at grave et nyt hul.

Da vi havde gravet det i dybden et par
85 dage, sagde Jess: »Der er ingen, der siger noget mere. Er det ved at gå op for jer, hvad det er I er med på? Det er os, der har bestemt dette her hul, forstår I. Vi kan smide skovlene på stedet. Det er ligemeget, hvor stort det er, det er ligemeget,
90 hvor dybt det er. Det er vores hul. Det eneste rigtige, der er sagt om denne sag, var den dårlige vittighed, Tape brændte

t om,« sagde

der er noget i 50
Gringo.

sagde Tape.
de at finde ud 55
me, da vi var
nen med Gra-
g ham og hørt
ege ned. Net-
l, lå midt ude i 60
røvede nu at
var da vi stod
er, og hvorle-
gede lige ned,
skråt nedad. 65
n af os huske
de peget med
nen pludselig
i var kejthån-
et have peget 70
var alle mod
s var kejthån-
n brugte højre
», at Graves
begge hænder 75
ves efter hans
noget helt an-
t pege med.
sikre på, hvor
ler hvorledes 80
hvilken hånd
vi enige om at
at grave et nyt

dybden et par 85
igen, der siger
gå op for jer,
ter os, der har
står I. Vi kan
Det er ligeme- 90
er ligemeget,
ores hul. Det
om denne sag,
Tape brændte

af, straks Graves var faret af sted. Det
skulle være et lillebitte hul, og resten af
tiden skulle vi blot sidde på hver vores
knold og drikke en øl.«

5 »Sådan har du ikke sagt før,« sagde jeg.

»Men det har hele tiden været min me-
ning,« sagde han, »jeg ville bare holde ud
og selv bestemme tidspunktet.«

»Det er muligt, knægten har ret,« sagde
10 Herbert, der stod nederst i hullet, »lad os
gå op og sætte os.«

»Men nu lader vi hullet være, som det
er,« sagde Jess, »Graves mente et lille
hul, vort hul er for stort, men vi kan gøre,
15 hvad vi vil, for vi kunne ikke vide, hvad
han ville, vi kan bare gøre, som vi selv vil
og gøre hullet netop så stort, som det
passer os. Hullet kan jo gøres mindre
igen, om så skulle være.«

20 Nu sad vi på hver sin knold og ud fra
altanerne på de store seksetagers, der lå
spredt over terrænet, flød klare sæbe-
bobler fra børnene, der blæste som gale,
mens de hjemmевærende hustruer lå inde
25 på sofaerne og så med små øjne ud på os,
og vi gjorde store øjne til dem og blev
siddende og talte, om alle de kvindfolk og
hvor dejligt det ville være, mens dagen
gik, og kvinderne kom ligesom tilfældigt
30 ud på altanerne, og vi kom også i snak
med nogle i morgenkjoler sent på efter-
middagen, og de lo til os, de forstod jo

godt, selvfølgelig, og det kunne have væ-
ret helt dejligt, den var lige ved at være
god nok, hver sin, så kom Graves drø- 35
nende.

Han kom springende hen over marken
til os og prøvede at være meget kortfattet
og sagde, at hullet ikke var nært dybt nok.
Men inden han nåede at stikke af igen, 40
sagde Jess meget bestemt til ham, om han
ville være så venlig at sige os, hvor dybt
præcist hullet skulle være, så vi kunne se
en ende på arbejdet.

Graves sagde meget alvorligt, at det var 45
planen, at hullet skulle graves helt ned til
kineserne, ganske nøjagtigt til spaden
rørte ved den første kineserfod.

Herbert spurgte ophidset, om Graves
havde tænkt sig, at det skulle gøres med 50
håndkraft.

»Det var planen,« sagde Graves, »I kan
sikkert regne med, at det tager en rum tid.
Da det jo er første gang, det bliver gjort,
har man ikke turdet gøre noget overslag. 55
Men det er vel i grunden også det
samme?«

Han så på os.

»Helt det samme,« sagde Jess.

Vi er i øjeblikket godt to kilometer nede 60
i jorden. Vi er alle på det rene med, at der
er et stykke vej igen.

(1962)